

Strategija Sveta Evrope za otrokove pravice (2016-2021)

”Človekove
pravice otrok

www.coe.int/children

Gradimo Evropo
za otroke in z njimi

Strategija Sveta Evrope za otrokove pravice (2016-2021)

Človekove
pravice otrok

Angleška izdaja:

*Council of Europe Strategy for the
rights of the Child (2016-2021)*

Vse prošnje v zvezi z razmnoževanjem ali prevajanjem tega dokumenta delno ali v celoti naslovite na Direktorat za komuniciranje (F-67075 Strasbourg Cedex ali publishing@coe.int). Vso drugo korespondenco v zvezi s tem dokumentom naslovite na Generalni direktorat za demokracijo.

Fotografija na naslovnici: © Zev Hoover

Ovitek in postavitve strani: Oddelek za izdelavo dokumentov in publikacij (SPDP), Svet Evrope

© Svet Evrope, marec 2016
Natisnil Svet Evrope

Vsebina

UVOD	4
I. SVET EVROPE IN OTROKOVE PRAVICE: DOSEŽKI, KI JIH MORAMO NADGRAJEVATI	6
II. SMO ŽE NA CILJU? DANAŠNJI IN JUTRIŠNJI IZZIVI NA PODROČJU OTROKOVIH PRAVIC	7
1. Revščina, neenakost in izključenost	7
2. Nasilje	8
3. Pravosodni sistem po meri odraslih	8
4. Izzivi za družine in starše	8
5. Rasizem, sovražni govor in radikalizacija	9
6. Odraščanje v digitalnem svetu	9
7. Migracije	9
III. PREDNOSTNA PODROČJA	10
1. Enake možnosti za vse otroke	10
2. Sodelovanje vseh otrok	13
3. Življenje brez nasilja za vse otroke	15
4. Otrokom prijazno pravosodje za vse otroke	18
5. Otrokove pravice v digitalnem okolju	20
IV. IZVAJANJE STRATEGIJE	22
1. Naj standardi koristijo otrokom	22
2. Vključevanje vseh relevantnih deležnikov	22
3. Komuniciranje o otrokovih pravicah	23
4. Vrednotenje izvajanja	23

Uvod

---

1. Svet Evrope varuje in spodbuja človekove pravice, kamor spadajo tudi otrokove pravice. V tem dokumentu so navedene prednostne naloge Sveta Evrope na tem področju za obdobje od leta 2016 do 2021.
2. V strategiji določamo:
  - ▶ dosežke Sveta Evrope, ki jih je treba nadgrajevati (I. poglavje);
  - ▶ glavne izzive na področju otrokovih pravic (II. poglavje);
  - ▶ pet prednostnih področij za reševanje glavnih izzivov (III. poglavje);
  - ▶ delovne metode za izvajanje strategije (IV. poglavje).
3. Pet prednostnih področij za zagotavljanje otrokovih pravic je:
  1. **Enake možnosti za vse otroke**
  2. **Sodelovanje vseh otrok**
  3. **Življenje brez nasilja za vse otroke**
  4. **Otrokom prijazno pravosodje za vse otroke**
  5. **Otrokove pravice v digitalnem okolju**
4. V državah članicah Sveta Evrope otroci uživajo vse človekove pravice, ki jih varujejo Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Konvencija ZN o otrokovih pravicah (KOP) in drugi mednarodni dokumenti o človekovih pravicah. Sem spadajo državljanske, politične, ekonomske, socialne in kulturne pravice. V strategiji si prizadevamo zajeti vse skupine človekovih pravic in se zavezujemo, da bodo Svet Evrope in njegove države članice uresničevali te pravice za vse otroke.
5. Prizadevanje Sveta Evrope za otrokove pravice temelji na Konvenciji ZN o otrokovih pravicah, zlasti na njenih štirih splošnih načelih:
  1. **Prepoved razlikovanja** (2. člen) Orokove pravice veljajo za vse otroke brez kakršnega koli razlikovanja. Vse pravice se priznajo brez kakršnegakoli razlikovanja, ne glede na raso, barvo kože, spol, jezik, veroizpoved, politično ali drugo prepričanje, narodno, etnično ali družbeno poreklo, premoženje, invalidnost, rojstvo², spolno usmerjenost, spolno identiteto³ ali kakršenkoli drug položaj otroka, njegovih staršev ali zakonitega skrbnika. V tej strategiji pozornost namenjamo uporabi načela prepovedi razlikovanja na vseh petih prednostnih področjih.
  2. **Vodilo koristi otroka** (3. člen) Pri vseh dejavnostih v zvezi z otroki mora biti glavno vodilo uresničevanje načela otrokovih koristi. V Svetu Evrope si bomo prizadevali, da bo to načelo veljalo pri vseh ciljnih strategije.⁴
  3. **Pravica do življenja, preživetja in razvoja** (6. člen) Vsak otrok ima neodtujljivo pravico do življenja in varstva pred nasiljem in samomorom. Razvoj je treba razlagati v najširšem pomenu besede tako, da zajema otrokov telesni, umski, duhovni, nravstveni, psihološki in družbeni razvoj.
  4. **Pravica biti slišan** (12. člen) Sodelovanje otrok je eno od petih prednostnih področij strategije, a tudi presečni cilj. Vključevanje otrok v sprejemanje odločitev na ravni posameznika, družine, organizacije in politike v družbi je bistvenega pomena za uresničevanje njihovih pravic. Svet Evrope se zavezuje, da bo sprejel na sodelovanju temelječ pristop k otrokovim pravicam v vseh razsežnostih te strategije in da bo pri tem podpiral svoje države članice.

---

1. Splošni komentar št. 5 (2003) Odbora za otrokove pravice Združenih narodov v Splošnih ukrepih za implementacijo Konvencije ZN o otrokovih pravicah.
2. Konvencija ZN o otrokovih pravicah, člen 2.1.
3. Priporočilo CM/Rec(2010)5 Odbora ministrov Sveta Evrope o ukrepih za boj proti diskriminaciji na podlagi spolne usmerjenosti ali spolne identitete.
4. Sklep Odbora ministrov Sveta Evrope o sklepih konference "Orokove koristi", Bruselj, 9. in 10. december 2014, sprejet na srečanju 15. aprila 2015 (DD(2015)266).

6. Strategija je plod obsežnega posvetovanja z državami članicami, civilno družbo, varuhi otrokovih pravic, drugimi mednarodnimi organizacijami in otroki.⁵ Ta proces je usmerjal Odbor strokovnjakov za Strategijo Sveta Evrope o otrokovih pravicah (DECS-ENF), ki se je v letih 2014 in 2015 sestal trikrat. Strategijo je Odbor ministrov Sveta Evrope sprejel 2. marca 2016, predstavili pa so jo na konferenci na visoki ravni v Sofiji v Bolgariji 5. in 6. aprila 2016.

7. Deležniki, ki so pomagali pri oblikovanju strategije, so preučili tudi stališča otrok. Posebej so pripravili sekundarno analizo, pri čemer so se več kot 130-krat posvetovali z otroki v državah članicah Evropskega Sveta in so na ta način pripomogli k izboljšanju vsebine strategije.⁶ Izsledki te analize bodo še naprej referenčni dokument pri izvajanju strategije. Nekatere države članice so se neposredno posvetovali z otroki v svojih državah o njihovem prispevku k strategiji.

8. Prednostna področja in ukrepi, opisani v tej strategiji in njenih prilogah, so namenjeni otrokom, tj. osebam do 18 let, ki živijo v 47 državah članicah Sveta Evrope. Delovanje Sveta Evrope kot medvladne organizacije poteka prek vlad njegovih držav članic, ki omogočajo izvajanje z drugimi zainteresiranimi stranmi, kot so civilna družba in varuhi otrokovih pravic.

9. Ta strategija velja šest let. Vmesno vrednotenje in morebitno prilagoditev bomo izvedli po treh letih pod vodstvom držav članic in drugih ustreznih zainteresiranih strani.

---

5. Vprašalnice je izpolnilo 39 držav članic, 34 nevladnih organizacij in 13 varuhov otrokovih pravic. Šest mednarodnih organizacij je pisno sporočilo povratne informacije.

6. Svet Evrope (2015), Današnji izzivi na področju otrokovih pravic: kaj mislijo otroci? Raziskovalna študija o mnenjih in prednostnih temah otrok za izboljšanje vsebine Strategije Sveta Evrope za otrokove pravice.

I. Svet Evrope in otrokove pravice: dosežki, ki jih moramo nadgrajevati

10. Od leta 2006 si s programom "Gradimo Evropo za otroke in z njimi" prizadevamo varovati in spodbujati otrokove pravice v državah članicah Sveta Evrope. Med mnoge dosežene rezultate spadajo tudi:⁷

- ▶ Zakonodajne in politične spremembe za izboljšanje varstva otrokovih pravic z obsežnim svežnjem dveh zavezujočih in 18 nezavezujočih standardov na področju otrokovih pravic, ki so ga oblikovale države članice, sprejel pa ga je Odbor ministrov.⁸ Te konvencije, priporočila in napotki so namenjeni lažjemu izvajanju Konvencije ZN o otrokovih pravicah na evropski ravni.
- ▶ Zbirko znanja o napredku in izzivih pri izvajanju otrokovih pravic v skladu s konvencijami Sveta Evrope smo razširili z zanesljivimi podatki, ki jih je zbralo najmanj osem nadzornih in drugih mehanizmov Sveta Evrope.⁹
- ▶ Države članice so na zaprosilo dobile pomoč pri izvajanju otrokovih pravic prek več kot 160 dejavnosti v 28 projektih sodelovanja¹⁰, ki jih je izvedel Svet Evrope, pa tudi prek številnih dvostranskih dejavnosti v okviru programa in proračuna Sveta Evrope. V okviru prejšnje strategije 2012–2015 je bilo organiziranih več kot 200 dejavnosti na temo otrokovih pravic, pri katerih je sodelovalo vseh 47 držav članic.
- ▶ Z državami članicami smo uvedli prepletajoče in prožne načine dela ob pomoči mreže nacionalnih koordinatorjev za otrokove pravice, leta 2014 in 2015 pa ob pomoči Odbora strokovnjakov za Strategijo Sveta Evrope o otrokovih pravicah.
- ▶ Pri oblikovanju Priporočil Odbora ministrov o otrokovih pravicah¹¹ in komunikacijskih pripomočkov, namenjenih otrokom, smo pridobili in upoštevali mnenja otrok.
- ▶ Vzpostavili smo močna partnerstva z drugimi mednarodnimi organizacijami in nevladnimi organizacijami, zaradi česar je Svet Evrope postal osrednje gibalno na področju otrokovih pravic na evropski in mednarodni ravni.
- ▶ Otroci, starši, strokovnjaki in oblikovalci politike so se začeli boljše zavedati otrokovih pravic na podlagi dostopnih pripomočkov, privlačnega avdiovizualnega gradiva in inovativnih kampanj, ki jih je izvajal Svet Evrope, kot je na primer kampanja ONE in FIVE za ustavitev spolnega nasilja nad otroki.¹²
- ▶ Otrokove pravice so bile vključene v vsa organizacijska področja, posledično pa je 35 sektorjev in političnih področij Sveta Evrope pripomoglo k izvajanju Strategije za otrokove pravice 2012–2015.

7. Glej Poročilo o izvajanju Strategije 2012–2015 (CM(2015)174).

8. Evropska konvencija o posvojitvi otrok (spremenjena) (CETS št. 202; 2008/2011); Konvencija Sveta Evrope o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo (Lanzarotska konvencija) (CETS št. 201; 2007/2010). Seznam vseh zavezujočih in nezavezujočih standardov Sveta Evrope, ki varujejo otrokove pravice, je na www.coe.int/children.

9. Evropski odbor za socialne pravice (ESCR); Odbor pogodbenic Konvencije o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolnim zlorabljanjem (Lanzarotski odbor); Odbor za preprečevanje mučenja (CPT); Evropska komisija za boj proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI); Svetovalni odbor za Okvirno konvencijo za varstvo narodnih manjšin (ACFC); Skupina strokovnjakov za ukrepanje proti trgovini z ljudmi (GRETA); Evropska komisija za demokracijo na podlagi prava (Beneška komisija); Odbor strokovnjakov za Evropsko listino o regionalnih ali manjšinskih jezikih (ECRML).

10. V letih 2006–2015 smo otrokove pravice obravnavali v 11 skupnih programih z Evropsko unijo in v 17 projektih sodelovanja, ki so bili financirani s prostovoljnimi prispevki.

11. Smernice za otrokom prijazno pravosodje, ki jih je leta 2010 sprejel Odbor ministrov, na primer upošteva ugotovitve okrog 3800 otrok iz 25 držav članic. Mnenja otrok so upoštevali tudi pri oblikovanju smernic za otrokom prijazno zdravstvo, priporočil za otrokom prijazne socialne storitve in priporočil o sodelovanju otrok in mladih do 18 let.

12. V okviru kampanje ONE in FIVE, namenjene majhnim otrokom in njihovim staršem, smo na primer posneli televizijski spot in izdali otroško knjigo "Kiko in roka" (www.underwearrule.org).

II. Smo že na cilju? Današnji in jutrišnji izzivi na področju otrokovih pravic

11. Konvencija ZN o otrokovih pravicah je povzročila spremembo paradigme v tem, kako naj v družbi obravnavamo otroke, tj. kot dejanske nosilce pravic in dejavnike sprememb. 25 let po začetku veljavnosti konvencije (1990) pa se še vedno pojavljajo težave. Kljub doseženemu napredku so pravice otrok vsak dan kršene. Pri pravnem varstvu otrok še vedno obstajajo vrzeli, še več pa jih je med zakonodajo in prakso. Za zagotovitev, da bomo otroke dojemali in obravnavali kot polnopravne nosilce pravic, potrebujemo močno politično voljo, ustrezna finančna sredstva in široko družbeno zavedanje o otrokovih pravicah. Na podlagi lastnih mnenj otrok, pa tudi podatkov, ki smo jih prejeli od držav članic, civilne družbe in varuhov otrokovih pravic, v tem poglavju podajamo pregled najbolj perečih izzivov na področju otrokovih pravic v naslednjih letih.

1. REVŠČINA, NEENAKOST IN IZKLJUČENOST

12. Gospodarska kriza je otroke hudo prizadela. Od 32 držav članic Sveta Evrope, ki jih je v poročilu spremljal UNICEF, se je revščina otrok povečala v 20 državah, zmanjšala pa le v 12.¹³ Po podatkih Eurostata so otroci starostna skupina, ki je najbolj ogrožena zaradi revščine ali socialne izključenosti. Otroci, ki živijo v revščini, poročajo, da se počutijo izključene in stigmatizirane.¹⁴ V primerjavi z bogatejšimi vrstniki je manj verjetno, da bodo dosegli dober uspeh v šoli, bili zdravi in pozneje v življenju razvili vse svoje sposobnosti.¹⁵ Ker ciklusi revščine trajajo več generacij, v Evropi obstaja tveganje "izgubljene generacije" razočaranih mladih, kar ima lahko hude posledice za povezanost družbe in za politično stabilnost.¹⁶ Visoke stopnje brezposelnosti in krčenje javne blaginje lahko povzročijo naraščanje stresa v prizadetih družinah, kar ustvarja nove dejavnike tveganja za nasilje in zanemarjanje.¹⁷

13. Številni otroci po vsej Evropi se čutijo izključene in ugotavljajo, da je diskriminacija bistveno vprašanje, ki ga je treba reševati na področju pravic.¹⁸ To, da niso deležni izobraževanja, igre in skupnega prostega časa z drugimi, ali da jih ustrahujejo zaradi etničnega izvora, spolne usmerjenosti ali drugih okoliščin, so za otroke izkušnje, ki jih zaznamujejo za vse življenje. S stališča človekovih pravic se kakovost družbe meri s tem, kako so obravnavane najbolj ranljive in obrobne skupine. Sem spada več skupin otrok, kot so invalidni otroci, otroci, za katere starši ne skrbijo, otroci, ki pripadajo manjšinskim etničnim skupnostim, vključno z romskimi¹⁹ otroki, otroci, ki se selijo ali jih kako drugače prizadenejo migracije, otroci, ki jim je odvzeta svoboda, otroci, ki živijo oziroma delajo na ulicah, in otroci staršev, ki so v zaporu.

13. Urad za raziskave pri UNICEF (2014), Otroci recesije: vpliv gospodarske krize na blagostanje otrok v bogatih državah, poročilo urada Innocenti 12.

14. Svet Evrope (2015), Današnji izzivi na področju otrokovih pravic: kaj mislijo otroci?, 10. poglavje.

15. Priporočilo Evropske komisije "Naložba v otroke: prekinimo krog prikrajšanosti", 2013.

16. Glej Resolucijo parlamentarne skupščine 1885(2012) "Žrtvovanje mlade generacije: socialni, ekonomski in politični učinki finančne krize".

17. Mednarodna telefonska številka za pomoč otrokom (2013), Glasovi mlade Evrope.

18. Svet Evrope (2015), Današnji izzivi na področju otrokovih pravic: kaj mislijo otroci?, 8. poglavje.

19. Svet Evrope uporablja izraz "Romi in popotniki", s katerim zajema široko raznolikost skupin, ki jih krije njegovo delo na tem področju: a) Romi, Sinti/Manuši, Kalderaši, Romničali, Bojaši/Rudari; b) balkanski Egipčani (Egipčani in Aškali); c) vzhodne skupine (Domi, Lomi in Abdali); in, na drugi strani, skupine, kot so popotniki, Jeniši, in prebivalci, imenovani z upravnim izrazom "Gens duvoyage" ("ljudje potovanja"), kakor tudi osebe, ki se same opredeljujejo za Cigane.

2. NASILJE

14. Otroci izražajo največjo zaskrbljenost zaradi nasilja.²⁰ Nasilje nad otroki pomeni kršenje otrokovih pravic, ogroža socialni razvoj otroka in vpliva na njegove druge pravice.²¹ Nasilje ima pogosto uničujoče kratkoročne in dolgoročne posledice za telesno in duševno zdravje, ki včasih trajajo več generacij. Raziskave nevladnih organizacij kažejo, da nasilje ne prizadene le posameznih žrtev, ampak prinaša tudi daljnosežne stroške za celotno družbo.²² Odprava vseh oblik nasilja nad otroki je zato pravni, etični in ekonomski imperativ.

15. Kljub pomembnemu razvoju pri obravnavanju nasilja nad otroki je napredek še vedno prepočasen in razdrobljen. Tveganje nasilja nad otroki, zlasti deklicami, je še naprej navzoče v vsakem okolju, vključno z digitalnim, in tam, kjer naj bi bili otroci najbolj varni - v šolah, vseh oblikah varstva, pravosodnih ustanovah, pri prostočasnih dejavnostih, športu in doma. Napredek ovirajo nezadostna vlaganja v preprečevanje nasilja, razdrobljene in slabo izvajane državne politike, pomanjkljivi podatki in raziskave, pa tudi premajhna pozornost, namenjena otrokom prilagojenim mehanizmom za svetovanje, poročanje, okrevanje in reintegracijo.

16. Nasilje nad otroki v spopadih je v Evropi nesprejemljiva resničnost. Tudi ko se spopadi končajo, bodo otroci doživljali travme zaradi tega, kar so morali doživeti in izkusiti. Ustvarjanje in ponovno ustvarjanje zaupanja mlade generacije je pomembna naloga.

3. PRAVOSODNI SISTEM PO MERI ODRASLIH

17. Evropski pravosodni sistemi še vedno niso dovolj prilagojeni posebnim potrebam otrok. Raziskave kažejo, da pravice otrok biti zaslišan, obveščen, zaščiten in ne diskriminiran v praksi niso vedno izpolnjene.²³ Otroci, ki pridejo v navzkrižje ali v stik z zakonom, imajo posebne pravice, na katere se pravosodni sistem pogosto ne odziva ustrezno. V nasprotju z zahtevami Konvencije ZN o otrokovih pravicah se omejitve prostosti ne razume le kot skrajni ukrep, ki sme trajati kar najkrajši čas. Upravno pridržanje migrantskih in drugih otrok in pogoji odvzema prostosti so resen izziv pri uresničevanju njihovih pravic.

18. Sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice in Evropskega odbora za socialne pravice kaže na številne primere, v katerih so otrokove pravice ogrožene. V zadnjih letih je sodišče ugotovilo različne kršitve Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin v zvezi z otroki, na primer kršitev 8. člena (pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja), 9. člena (svoboda mišljenja, vesti in vere) in 14. člena (prepoved diskriminacije).²⁴ Evropski odbor za socialne pravice je ugotovil tudi, da več držav krši Evropsko socialno listino tudi tako, da niso dovolj natančno in obvezujoče prepovedale telesnega kaznovanja.

4. IZZIVI ZA DRUŽINE IN STARŠE

19. Družina je ne glede na obliko temeljna enota družbe in naravno okolje za odraščanje in dobrobit otrok. Otroci zelo cenijo odnos s starši in sorojenci.²⁵ Družine pa se lahko soočajo s številnimi izzivi: zaradi gospodarske krize sta marsikatero družino doleteli brezposelnost in negotovost glede prihodnosti. Usklajevanje dela in družinskega življenja je še naprej težavno za mnoge starše, zlasti iz enostarševskih družin, med katerimi je večina žensk. Nasilje, ki ga doživljajo in opazujejo otroci, se lahko dogaja v krogu družine. Vse več družin prizadenejo migracije. Nove informacijske in komunikacijske tehnologije dodajajo starševstvu popolnoma novo razsežnost. Mnogi starši nimajo podpore pri izpolnjevanju vloge vzgojiteljev otrok in zagotavljanju njihovih pravic.

5. RASIZEM, SOVRAŽNI GOVOR IN RADIKALIZACIJA

20. Nedavna gospodarska kriza je globoko prizadela družbeno povezanost v mnogih državah članicah, kar lahko naposled ogrozi tako vladavino prava kot demokracijo.²⁶ Evropska komisija proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI) zaznava pojav "iskanja grešnih kozlov" in opaža naraščanje sovražnega govora proti ranljivim skupinam

20. Ibid., 4. poglavje.

21. Glej Splošni komentar Odbora ZN za otrokove pravice št. 12 (2011) o otrokovi pravici do življenja brez vseh oblik nasilja, po katerem "nasilje" vključuje vse oblike telesnega ali psihičnega nasilja, poškodb ali zlorab, zanemarjanja ali malomarnega ravnanja, trpinčenja ali izkoriščanja, vključno s spolnimi zlorabami.

22. Overseas Development Institute v Child Focus Alliance (2014), Stroški in ekonomske posledice nasilja nad otroki.

23. Agencija EU za temeljne pravice (FRA) (2015), Otrokom prijazno pravosodje – pogledi in izkušnje strokovnjakov o sodelovanju otrok v civilnih in kazenskih sodnih postopkih v 10 državah članicah EU.

24. Evropsko sodišče za človekove pravice, seznam otrokovih pravic, marec 2015.

25. Svet Evrope (2015), Današnji izzivi na področju otrokovih pravic: kaj mislijo otroci?, 11. poglavje.

26. Svet Evrope (2015), Stanje demokracije, človekovih pravic in vladavine prava v Evropi. Poročilo generalnega sekretarja Sveta Evrope.

in rasističnega nasilja. Prav tako je zaskrbljujoča radikalizacija otrok in mladih, ki zahteva več vlaganja v izobraževanje za strpnost in medkulturni dialog.²⁷ Poznamo primere, ko otroke iz evropskih držav rekrutirajo ekstremistične skupine. Najti bo treba načine, da ta pojav preprečimo, in tudi ponovno vključimo mladoletnike, ki so se pridružili ekstremističnim skupinam v tujini in se nato vrnili.

6. ODRAŠČANJE V DIGITALNEM SVETU

21. Digitalni svet otrokom ponuja obilo priložnosti, pa naj do njega dostopajo z računalniki, igralnimi konzolami, tablicami ali pametnimi telefoni. Dostop do spleta in digitalno pismenost vse bolj upoštevamo kot del otrokovih pravic do svobode izražanja, sodelovanja in izobraževanja. Hkrati pa so otroci v digitalnem okolju izpostavljeni škodljivim vsebinam in njihovim učinkom, težavam z varovanjem zasebnosti in zaščito podatkov ter drugim tveganjem, vključno s spletnimi spolnimi zlorabami in pretirano izpostavljenostjo seksualiziranim podobam. V nekaterih primerih, kot so spletno zastraševanje in samorazkazovanje, lahko otroci z obnašanjem na spletu škodujejo drugim in obenem ogrožajo sebe. Starši in učitelji s težavo dohajajo tehnološki razvoj, tako da postaja razkorak med generacijami vse opaznejši.²⁸

7. MIGRACIJE

22. Otroci na poti in ki jih kako drugače prizadenejo migracije, so danes ena najbolj ranljivih skupin v Evropi.²⁹ V nekaterih državah imajo omejen dostop do pravnega varstva, izobraževanja, socialnih in zdravstvenih storitev. Čeprav je položaj otrok brez spremstva še posebej negotov³⁰, pa so pogosto človekove pravice migrantskih otrok stalno kršene tudi, kadar so v spremstvu staršev. Načelo otrokovih koristi se pri azilnih in imigracijskih postopkih prepogosto zanemarja. Uporaba pridržanja namesto zaščite dobrobiti otrok, napake pri zagotavljanju učinkovitega skrbništva, ločevanje družin in ponižujoči postopki ocenjevanja starosti so značilni načini neupoštevanja okvirov varstva otrok pri migrantskih otrocih. Zelo jih ogrožata tudi trgovina z ljudmi³¹ in izkoriščanje. Tveganje za kršenje njihovih pravic je večja tudi pri otrocih, katerih starši se odselijo, in pri otrocih brez državljanstva.

27. Izjava Odbora ministrov Sveta Evrope: "Združeni v načelih proti nasilnemu ekstremizmu in radikalizaciji, ki vodi v terorizem", Bruselj, 19. maj 2015.

28. EU Kids Online (2014), EU KidsOnline: izsledki, metode, priporočila.

29. Glej SG/Inf(2015)33, Izzivi migracij za Evropo: potreba po skupnem ukrepanju.

30. Glej Visoki komisar ZN za begunce (UNHCR), Na varnem: kaj lahko storijo države, da zagotovijo upoštevanje koristi ločenih otrok in otrok brez spremstva v Evropi, 2014.

31. Glej Skupina strokovnjakov Sveta Evrope za ukrepanje proti trgovini z ljudmi (2015), 4. splošno poročilo.

III. Prednostna področja

23. Da bi lahko reševali omenjena vprašanja, smo določili pet prednostnih področij. V tem poglavju so opisana prednostna področja, ki temeljijo na Konvenciji ZN o otrokovih pravicah, Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Evropski socialni listini in drugih standardih Sveta Evrope, ki varujejo otrokove pravice.

24. Številke na koncu vsakega poglavja za vsako prednostno področje povzemajo pričakovane rezultate pri tistih, ki jim je področje namenjeno (otročih), učinek na ravni države članice in drugih zainteresiranih strani, in izbrani izbor rezultatov Sveta Evrope. Zaradi normativnosti pooblastila Sveta Evrope bomo izvedbo Sveta Evrope večinoma ocenjevali na ravni rezultatov in učinkov, čeprav si bomo prizadevali pridobiti tudi dokaze o posledicah.³²

25. V okviru pilotnega projekta o obvladovanju tveganja v organizaciji³³ smo opredelili določeno število dejavnikov tveganja, ki lahko negativno vplivajo na dosežke, pa tudi določene blažilne ukrepe. Opisani dejavniki tveganja niso dokončni in jih bomo v začetni fazi izvajanja strategije podrobneje razdelali. Splošni dejavniki tveganja, ki se nanašajo na vsa prednostna področja, so nezadostni finančni in človeški viri.

1. ENAKE MOŽNOSTI ZA VSE OTROKE

26. Konvencija ZN o otrokovih pravicah vsakemu otroku priznava pravico do življenjske ravni, primerne otrokovemu telesnemu, umskemu, duhovnemu, nraštenemu in družbenemu razvoju. Evropska socialna listina zagotavlja otrokom pravice do ustreznega socialnega, pravnega in ekonomskega varstva. V skladu s Konvencijo ZN o otrokovih pravicah in Evropsko socialno listino je treba družinam nuditi vse potrebno varstvo in pomoč, da lahko ta opravlja svojo temeljno vlogo.

1.1. Zagotavljanje socialnih pravic otrokom

27. Svet Evrope bo spodbujal uresničevanje Evropske socialne listine kot ključnega sklopa minimalnih standardov za varovanje pravic družine in otrok, kar je še zlasti pomembno v času ekonomskega varčevanja.³⁴ Posebno pozornost bo namenil nadaljnjemu spremljanju sklepov in odločb Evropskega odbora za socialne pravice v zvezi z določbami, ki se nanašajo na otrokove pravice.³⁵

28. Revščino in socialno izključenost otrok najučinkoviteje rešujemo s sistemi varstva otrok, ki skrbno vključujejo preventivne ukrepe, pomoč družini, predšolsko varstvo in nego³⁶, socialne storitve, izobraževanje in stanovanjsko politiko. Zato bomo države članice spodbujali k spremljanju in izvajanju priporočil Sveta ministrov o otrokom prijaznih socialnih storitvah³⁷, otrokom prijaznem zdravstvu³⁸, dostopu mladih iz deprivilegiranih sosesk do socialnih pravic³⁹, in priporočila Kongresa lokalnih in regionalnih organov o socialni reintegraciji otrok, ki živijo in/ali »se preživljajo« na ulici⁴⁰. Upoštevajo lahko tudi priporočilo Evropske komisije "Naložba v otroke: prekinimo krog prikrajšanosti"⁴¹ in njeno delo o povezanih mehanizmih zaščite otrok⁴². Z namenom zagotavljanja koristi otrok pri vseh ukrepih, ki jih zadevajo⁴³, bomo države članice podpirali tudi pri uvajanju in izboljševanju presoje kakovosti učinkov ukrepov in vpliva ukrepov na otroke.

32. Glej Skupina ZN za ocenjevanje (2013), Priročnik za izvajanje ocenjevanja normativnega dela v sistemu ZN.

33. Glej finančne predpise in dopolnilne določbe Sveta Evrope, ki jih je Odbor ministrov sprejel 29. junija 2011, spremenjeni pa so bili 19. in 20. novembra 2013.

34. Resolucija parlamentarne skupščine 1995(2014) "Konec revščine otrok v Evropi."

35. Glej zlasti 7. člen (pravica otrok in mladih do zaščite), 11. člen (pravica do varovanja zdravja), 16. člen (pravica družine do socialnega, pravnega in ekonomskega varstva), 17. člen (pravica otrok in mladih do socialnega, pravnega in ekonomskega varstva), 30. člen (pravica do varstva pred revščino in socialno izključenostjo) in 31. člen (pravica do stanovanja).

36. Glej Priporočilo CM/Rec(2002)8 o predšolskem varstvu otrok.

37. Priporočilo CM/Rec(2011)12.

38. Smernice o otrokom prijaznem zdravstvu, ki jih je sprejel Odbor ministrov 21. septembra 2011.

39. Priporočilo CM/Rec(2015)3.

40. Priporočilo 253 (2008) Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope.

41. Priporočilo Evropske komisije "Naložba v otroke: prekinimo krog prikrajšanosti", 2013.

42. Glej Evropska komisija (2015), 9. evropski forum o otrokovih pravicah, razprava, usklajevanje in sodelovanje pri povezanih sistemih zaščite otrok.

43. Odbor ZN za otrokove pravice, splošni komentar št. 14 (2013) o pravici otroka, da je njegova korist glavno vodilo.

1.2. Boj proti diskriminaciji

29. Pravico do nediskriminacije (glej 1. poglavje) zagotavljata Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in Konvencija ZN o otrokovih pravicah, v kateri je to tudi splošno načelo.

30. Svet Evrope bo še naprej ščitil pravice **invalidnih otrok** na podlagi Konvencije ZN o pravicah invalidnih oseb in Priporočil Sveta Evrope o zagotavljanju popolne vključenosti invalidnih otrok in mladih v družbo⁴⁴ in o deinstitucionalizaciji in skupnostnem življenju invalidnih otrok⁴⁵. Izvedli bodo raziskavo o posebnih priložnostih in tveganjih za invalidne otroke v digitalnem okolju, v katero bodo vključeni tudi otroci.

31. V skladu s Priporočilom Odbora ministrov o pravicah otrok, ki živijo v institucijah,⁴⁶ in Smernicami ZN o pravicah otrok v nadomestni vzgoji in varstvu se bo Svet Evrope posebej ukvarjal s položajem **otrok v vseh oblikah nadomestne vzgoje in varstva** in za strokovnjake na tem področju oblikoval smernice za izvajanje sodelovalnega pristopa k njihovem delu na temelju otrokovih pravic. Kjer še vedno obstajajo velike varstvene ustanove (institucije), bo Svet Evrope spodbujal deinstitucionalizacijo skrbi za otroke, zlasti za otroke do tretjega leta starosti.

32. Pravice otrok na poti **ali, ki jih kako drugače prizadenejo migracije**, bodo varovali in spodbujali različni organi Sveta Evrope, vključno s komisarjem Evropske komisije za človekove pravice. Države članice bo podpiral pri izpolnjevanju obveznosti na področju človekovih pravic v skladu s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice, sklepi Evropskega odbora za socialne pravice (ECSR) in Odbora za preprečevanje mučenja (CPT), Skupine strokovnjakov za ukrepanje proti trgovini z ljudmi (GRETA), pa tudi Evropske komisije proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI). Poleg tega bo Svet Evrope vodil države članice pri sprejemanju usklajenega pristopa utemeljenega na otrokovih pravicah, tudi v skladu s priporočili o življenjskih projektih za mladoletne migrante brez spremstva⁴⁷, o krepitvi integracije migrantskih otrok in otrok priseljenkega ozadja⁴⁸ in o narodnosti otrok.⁴⁹ Posebno pozornost bo namenil položaju migrantskih otrok brez spremstva in povezavi med migracijami in trgovino z otroki. Parlamentarna skupščina Sveta Evrope bo še naprej podpirala kampanjo za odpravo pridržanja otrok v migracijskih procesih.⁵⁰

33. Svet Evrope bo še naprej varoval in spodbujal pravice **otrok, pripadnikov manjšinskih etničnih skupnosti**, zlasti z delom Svetovalnega odbora o Okvirni konvenciji za zaščito narodnih manjšin (ACFC) in Strokovnega odbora Evropske listine o regionalnih ali manjšinskih jezikih (ECMRL). S pomočjo slednje bo Svet Evrope še zlasti ščitil in spodbujal pravice otrok iz tradicionalnih etničnih ali narodnih manjšin v zvezi z uporabo svojega jezika v zasebnem in javnem življenju ter v šoli.

34. Svet Evrope bo še zlasti osredotočen na vrednotenje dejanskega uresničevanja pravic **romskih otrok**, obravnavano bo področje zgodnjih/otroških porok, krepitev dostopa romskih otrok, zlasti deklic in invalidnih otrok, do vključujočega izobraževanja, spodbujanja celovitega sodelovanja usposobljenih romskih mediatorjev in pomočnikov v okviru ROMED⁵¹, pa tudi boj proti stereotipom do romskih otrok z otrokom prijazno različico kampanje Dosta!⁵²

35. Za boj proti diskriminaciji na podlagi **spola** in spodbujanje enakosti med deklicami in dečki bo Svet Evrope še naprej obravnaval stereotipe in seksizem, zlasti v medijih⁵³ in v izobraževanju⁵⁴, kot tudi seksualizacijo.

36. Na podlagi Priporočila CM/Rec(2010)5 o ukrepih za boj proti diskriminaciji na podlagi spolne usmerjenosti ali spolne identitete bo Svet Evrope opravil raziskavo o položaju **LGBT in interseksualnih** otrok v zvezi z uresničevanjem njihovih pravic.

44. Priporočilo CM/Rec(2013)2.

45. Priporočilo CM/Rec(2010)2.

46. Priporočilo CM/Rec(2005)5.

47. Priporočilo CM/Rec(2007)9.

48. Priporočilo CM/Rec(2008)4.

49. Priporočilo CM/Rec(2009)13.

50. Glej <http://website-pace.net/web/apce/children-in-detention>.

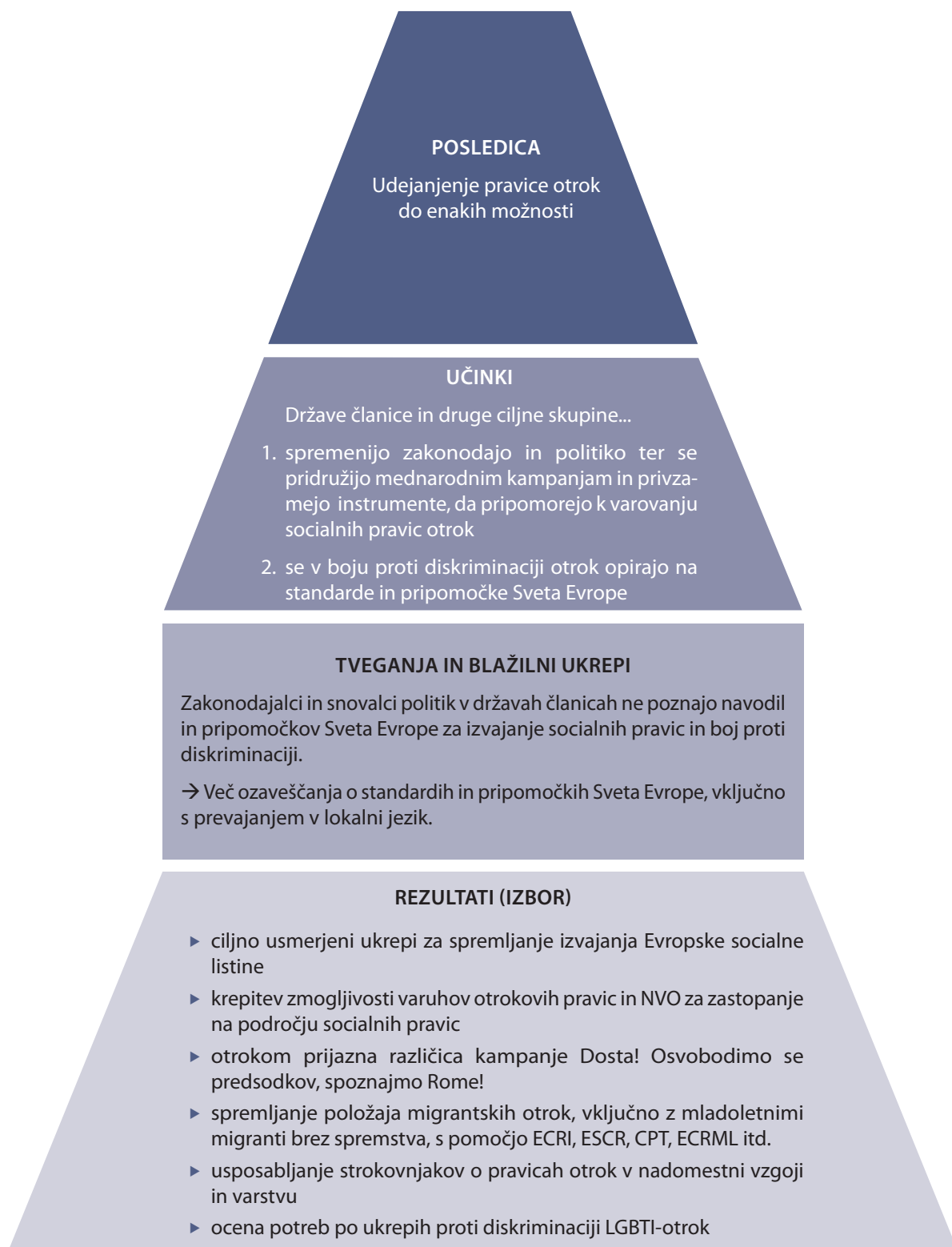
51. ROMED je skupni program Sveta Evrope in organizacije European United, njegov cilj pa je usposabljanje romskih mediatorjev po vsej Evropi. Glej www.coe-romed.org.

52. Glej www.dosta.org.

53. Priporočilo CM/Rec(2013)1 o enakosti med spoloma in medijih.

54. Priporočilo CM/Rec(2007)13 o vključitvi načela enakosti spolov v izobraževanje.

Prednostno področje 1: enake možnosti za vse otroke

2. SODELOVANJE VSEH OTROK

37. Otroci imajo pravico, biti slišani, in sodelovati pri odločitvah, ki vplivajo nanje, kot posamezniki in kot skupina. Dejansko ima vsakdo pravico do svobode izražanja, kot zagotavlja 10. člen Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Konvencija ZN o otrokovih pravicah otrokom zagotavlja pravico do svobodnega izražanja njihovega mnenja o vsem, kar jih zadeva, pri čemer se njihova mnenja upoštevajo glede na njihovo starost in zrelost.⁵⁵

2.1. Spodbujanje pravice otrok do sodelovanja

---

38. Svet Evrope bo zagotovil napotke o tem, kako v praksi sistematično in v vseh okvirih, pomembnih za otroke, vključiti sodelovanje otrok. Na podlagi Priporočila o sodelovanju otrok in mladih do 18. leta⁵⁶ bo podpiral države članice pri uporabi pripomočka Sveta Evrope za ocenjevanje sodelovanja otrok kot sredstva za merjenje napredka pri izpolnjevanju pravic otrok do sodelovanja pri zadevah v zvezi z njimi. Sprejeli bomo ukrepe za lažjo izmenjavo izkušenj o sodelovanju otrok s pristopom, ki sloni na otrokovih pravicah⁵⁷, v sodelovanju z mladinskim sektorjem Sveta Evrope, otroškimi in mladinskimi organizacijami, varuhi otrokovih pravic in svetovalnimi organi za otroke na temelju načel neodvisnosti, zastopanja, pristojnosti, informiranja in stalnosti.

2.2. Povezovanje z otroki

---

39. Svet Evrope bo še naprej vključeval otroke in ustrezno upošteval njihova stališča pri vzpostavljanju, izvajanju in ocenjevanju svojih meril, politik in dejavnosti, ki se nanašajo na otroke, ob upoštevanju navedenih načel. Pri tem bo poseben poudarek namenjen sodelovanju ranljivih otrok, kot so invalidni otroci, otroci, ki živijo v revščini, otroci v skrbništvu, romski otroci, otroci, ki se selijo ali jih kako drugače prizadenejo migracije, in otroci, ki pripadajo manjšinskim etničnim skupnostim. Okrepila se bodo prizadevanja za povezovanje z otroki in osebami, ki zanje skrbijo in z njimi delajo, prek spletnih strani, spletnih programov, družbenih medijev, iger, publikacij in drugih otrokom prijaznih orodij.

2.3. Krepitev sodelovanja v šolah in ob podpori šol

---

40. Svet Evrope bo krepil priložnosti za sodelovanje otrok v šolskem okolju in demokratično vodenje šol tako, da bo v državah članicah podpiral izobraževanje za državljanstvo in človekove pravice v okviru izvajanja Listine Sveta Evrope o izobraževanju za demokratično državljanstvo in izobraževanju za človekove pravice.⁵⁸ Olajšano bo sodelovanje otrok pri drugem pregledu izvajanja listine. Podpiralo se bo vzajemno učenje držav članic s shemo pilotnih projektov "Dejavne človekove pravice in demokracija", ki jo skupaj podpirata Evropska unija in Svet Evrope.⁵⁹

---

55. Glej Odbor ZN za otrokove pravice, splošni komentar št. 12 (2009) o pravici otroka, biti slišan.

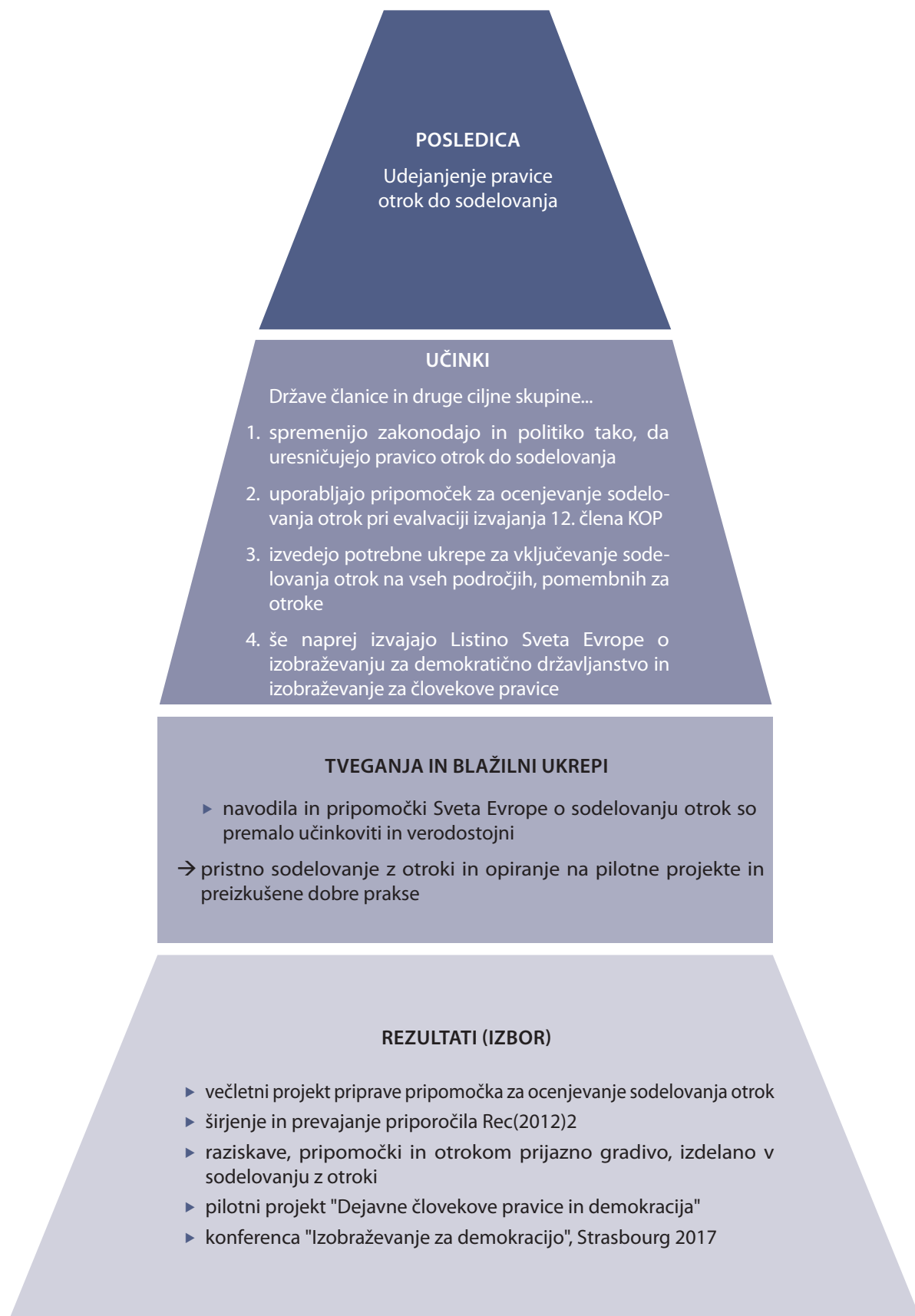
56. Priporočilo CM/Rec(2012)2.

57. Glej Evropska komisija (2015), Ocena zakonodaje, politike in prakse na področju sodelovanja otrok v EU.

58. Priporočilo CM/Rec(2010)7.

59. Ob finančni podpori Evropske komisije.

Prednostno področje 2: sodelovanje vseh otrok

3. ŽIVLJENJE BREZ NASILJA ZA VSE OTROKE

41. Po Konvenciji ZN o otrokovih pravicah morajo države pogodbenice z vsemi ustreznimi zakonodajnimi, upravnimi, družbenimi in vzgojnimi ukrepi varovati otroka pred vsemi oblikami telesnega ali psihičnega nasilja, poškodbami ali zlorabami, zanemarjanjem ali malomarnim ravnanjem, trpinčenjem ali izkoriščanjem, vključno s spolnimi zlorabami. Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Evropska socialna listina in druge pogodbe Sveta Evrope otrokom zagotavljajo pravico do zaščite pred poškodovanjem in nasiljem.

42. Svet Evrope bo pri prizadevanjih za reševanje nasilja nad otroki še naprej deloval kot regionalno gibalno pobud za spodbujanje izvajanja priporočil Študije generalnega sekretarja Združenih narodov o nasilju nad otroki, pa tudi podpiral pooblastilo posebnega predstavnika generalnega sekretarja Združenih narodov v zvezi z nasiljem nad otroki.

3.1. Spodbujanje celostnega pristopa k varovanju pred nasiljem

43. Za reševanje nasilja nad otroki je potreben celosten in strateški pristop. Svet Evrope bo pripomogel k odpravi nasilja nad otroki v vseh okoljih, zlasti pa na področju izobraževanja, medijev, pravosodja, enakosti, družine, migracij, nadomestne skrbi in invalidnih otrok. Svet Evrope bo podpiral države članice pri izvajanju Priporočila Odbora ministrov o celostnih nacionalnih strategijah za zaščito otrok pred nasiljem.⁶⁰ Priporočilo vsebuje napotke za vzpostavitev trdnih pravnih, političnih in institucionalnih okvirov, spodbujanje kulture spoštovanja pravic otroka, vzpostavitev otroku prijaznih mehanizmov in storitev ter sprejem nacionalnega raziskovalnega programa za preprečevanje, reševanje in odzivanje na vse oblike nasilja nad otroki. Svet Evrope bo deloval kot center za izmenjavo informacij, ki zagotavlja dostop do obstoječih nacionalnih strategij na tem področju in platformo za vzajemno podpiranje pri njihovem razvoju, izvajanju in pregledu, tudi pri zbiranju podatkov, na državni, regionalni in lokalni ravni.

3.2. Boj proti spolnemu izkoriščanju in spolni zlorabi

44. Svet Evrope bo spodbujal, spremljal in podpiral izvajanje pogodb Sveta Evrope, katerih cilj je preprečevati in reševati različne oblike spolnega nasilja nad otroki. Še zlasti si bo prizadeval za ratifikacijo Konvencije Sveta Evrope o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo (Lanzarotska konvencija) v vseh državah članicah in za zagotavljanje njenega učinkovitega izvajanja s spremljanjem odbora pogodbenic Lanzarotske konvencije, pa tudi njene vloge kot platforme za usposabljanje in zbiranje dobrih praks.

45. Vsako leto 18. novembra bomo obeležili evropski dan varovanja otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolnim nasiljem. Ta dan bo namenjen ozaveščanju o tej težki temi, izmenjavi dobrih praks in spodbujanju ratifikacije in izvajanja Lanzarotske konvencije. Ob upoštevanju dela svoje mreže za ustavitev spolnega nasilja nad otroki v okviru kampanje ONE in FIVE bo parlamentarna skupščina še naprej spodbujala ratifikacijo in izvajanje Lanzarotske konvencije in s sodelovanjem pripomogla k uspešnosti evropskega dneva.

46. Svet Evrope bo podpiral tudi pooblastilo posebnemu poročevalcu ZN o prodaji otrok, otroški prostituciji in o posnetkih spolnih zlorab otrok.

3.3. Odprava telesnega kaznovanja

47. Svet Evrope bo še naprej spodbujal dejansko odpravo telesnega kaznovanja in drugih krutih ali ponižujočih oblik kaznovanja otrok v vseh okoljih, tudi doma. Še zlasti bo določil posebne izzive na poti k splošni prepovedi in odpravi telesnega kaznovanja in načine njihovega reševanja. Države članice bo podpiral pri pravni reformi za doseganje popolne prepovedi in pri doseganju višjega kolektivnega zavedanja o otrokovi pravici do enakovredne zaščite pred napadi, nevarnostih nasilnega kaznovanja, pa tudi pri spodbujanju vzgoje brez nasilja in pozitivne vzgoje v skladu s Priporočilom o politiki v podporo pozitivnega starševstva.⁶¹

3.4. Zaščita otrok pred nasiljem v različnih okoljih in oblikah

48. Svet Evrope bo še naprej obravnaval problem nasilja v šolah, zlasti na podlagi Listine Sveta Evrope o izobraževanju za demokratično državljanstvo in izobraževanju za človekove pravice. Svet Evrope bo s prečnim

60. Priporočilo CM/Rec(2009)10.

61. Priporočilo CM/Rec(2006)19.

pristopom podpiral krepitev vloge izobraževanja pri preprečevanju posebnih oblik nasilja, kot so zastraševanje v šolah, homofobno zastraševanje, zastraševanje na spletu in nasilje, povezano z radikalizacijo. Svet Evrope bo podpiral dejavnosti ozaveščanja in kampanje za demokratično državljanstvo in izobraževanje o človekovih pravicah na podlagi izobraževalnega gradiva, kot sta video posnetek "Premagajmo zastraševanje" in publikacija "Človekove pravice in demokracija se začneta z nami: listina za vse."

49. Svet Evrope bo vse svoje države članice spodbujal k podpisu, ratifikaciji in dejanskemu izvajanju Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija), zlasti z delom Skupine strokovnjakov za ukrepanje proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini (GREVIO), z namenom zaščite deklic pred nasiljem zaradi spola, preprečevanja, preganjanja in odprave takega nasilja, pa tudi uporabe konvencije pri vseh otrocih, ki so žrtev nasilja v družini.

50. Svet Evrope bo države članice podpiral pri izpolnjevanju obveznosti po Konvenciji o ukrepanju proti trgovini z ljudmi, zlasti s pomočjo Skupine strokovnjakov za ukrepanje proti trgovini z ljudmi (GRETA).

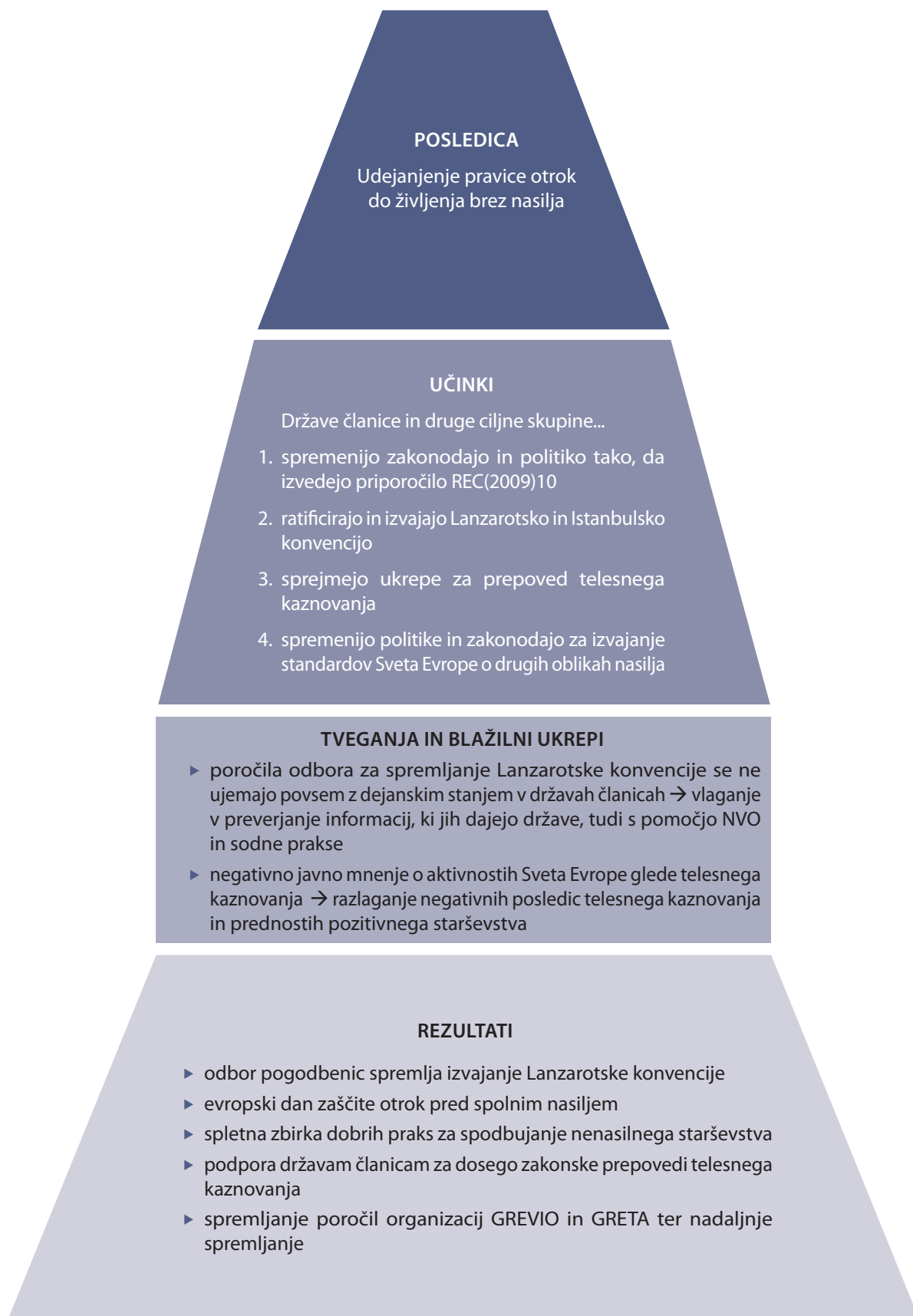
51. Razširjeni delni sporazum Sveta Evrope o športu (EPAS) bo še naprej spodbujal zdravo in varno športno okolje za otroke, tudi s projektom Za varen šport (PSS)⁶² in sklopom pripomočkov, ki zagotavlja smernice in usposabljanje strokovnemu osebju na področju športa in trenerjem o fizičnem, psihološkem in socialnem dobrem počutju v športu. Spremljal in spodbujal bo tudi izvajanje Priporočila o varstvu otrok in mladih športnikov pred nevarnostmi, povezanimi z migracijami⁶³.

---

62. Glej <http://pjp-eu.coe.int/web/pss>.

63. Priporočilo CM/Rec(2012)10.

Prednostno področje 3: življenje brez nasilja za vse otroke

4. OTROKOM PRIJAZNO PRAVOSODJE ZA VSE OTROKE

52. Po Konvenciji ZN o otrokovih pravicah morajo imeti otroci priložnost, da so slišani v vsakem pravnem in upravnem postopku, ki vpliva nanje, in da imajo dostop do ustreznih, neodvisnih in nepristranskih pritožbenih mehanizmov, kadar so njihove pravice kršene. Poleg tega pogodbenice Konvencije ZN o otrokovih pravicah priznavajo pravico vsakega otroka, ki pride v navzkrižje z zakonom, da ga obravnavajo na način, ki je v skladu s spodbujanjem otrokovega občutka dostojanstva in ob upoštevanju njegove starosti in cilja njegove ponovne vključitve v družbo. Pri vseh dejavnostih v zvezi z otroki, pa naj jih izvajajo javne ali zasebne socialnovarstvene ustanove, upravni ali zakonodajni organi, mora biti poglobljena skrb otrokova korist.

4.1. Spodbujanje otrokom prijaznega pravosodja

53. Svet Evrope bo spodbujal izvajanje Smernic Sveta Evrope za otrokom prijazno pravosodje⁶⁴ tako, da bo države članice podpiral pri krepitvi dostopa otrok do civilnih, upravnih in kazenskih postopkov, njihove obravnave in sodelovanja v teh postopkih. To bo zajemalo več ukrepov, ki jih bodo izvajali Evropski odbor za pravno sodelovanje (CDCJ), Program za izobraževanje o človekovih pravicah za pravne poklice (HELP) in drugi ustrežni organi. Pri tem bo Svet še naprej tesno sodeloval z Evropsko komisijo, Agencijo Evropske unije za temeljne pravice, pa tudi UNICEF CEE/CIS in Svetom baltskih držav (CBSS). Treba bo tudi sprejeti ukrepe v podporo državam članicam pri ratifikaciji in izvajanju Tretjega izbirnega protokola h Konvenciji ZN o otrokovih pravicah o postopkih komuniciranja.

4.2. Zaščita otrok v okviru odvzema svobode

54. Po Konvenciji ZN o otrokovih pravicah je odvzem prostosti otroku lahko le skrajni ukrep in sme trajati najkrajši primeren čas. Države članice Sveta Evrope bomo podpirali pri izogibanju in preprečevanju odvzema prostosti in kriminalizacije otrok z ukrepi, kot so oblikovanje različnih novih ukrepov in priprava na reintegracijo. Materialne pogoje in režime pridržanja je treba izboljšati v skladu s standardi Sveta Evrope. Države članice bomo podpirali pri izvajanju evropskih pravil za mladoletne storilce kaznivih dejanj, proti katerim so bili uvedeni sankcije ali ukrepi.⁶⁵ Svet Evrope bo spodbujal izvajanje Standardov Evropskega odbora za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (CPT)⁶⁶ pri zaščiti otrok, ki jim je bila odvzeta prostost, pred trpinčenjem in nasiljem, spremljal izvajanje priporočil iz poročila o nasilju v ustanovah za mladoletne prestopnike⁶⁷ in pripravljajl praktične napotke za spremljanje lokacij, kjer so nameščeni otroci, ki jim je odvzeta prostost. Preučil bo obravnavanje položaja otrok, katerih starši so pridržani. Svet Evrope je po potrebi in v okviru pooblastil pripravljen podpirati globalno Študijo Združenih narodov o otrocih, ki jim je odvzeta prostost,⁶⁸ zlasti v evropski regiji.

4.3. Otrokove pravice v družini

55. Svet Evrope bo spodbujal upoštevanje svojih standardov o družinskem pravu, vključno z Evropsko konvencijo o posvojitvi otrok (revidirano) in s Priporočili Odbora ministrov o družinski mediaciji,⁶⁹ o politiki v podporo pozitivnemu starševstvu⁷⁰ in o preprečevanju in reševanju sporov o premestitvi otrok⁷¹. Svet Evrope bo izvajal ukrepe glede koristi otroka v okviru novih oblik družine in bioetike, zlasti v zvezi z nadomestnim materinstvom in človeško reprodukcijo s pomočjo darovalcev. Posebno pozornost bo namenil postopku ocenjevanja otrokovih koristi v družinskih zadevah. Raziskal bo, kako bi lahko države članice pripravile zakone, predpise in postopke, ki zagotavljajo, da je korist otroka poglobljena skrb pri odvzemu staršem, namestitvi in odločbah o ponovni združitvi.⁷²

64. Smernice za otroku prijazno pravosodje, ki jih je 17. novembra 2010 sprejel Odbor ministrov Sveta Evrope. Glej tudi Resolucijo parlamentarne skupščine 2010(2014) "Otrokom prijazno mladoletniško pravosodje: od retorike do realnosti" in usmeritve o spodbujanju in podpiranju izvajanja smernic o otrokom prijaznem pravosodju Evropskega odbora za pravno sodelovanje (CDCJ(2014)15).

65. Priporočilo CM/Rec(2008)11.

66. CPT standardi, CPT/Inf/E (2002) 1 - Rev. 2015.

67. Evropski odbor za vprašanja kriminalitete, PPCP (2014), poročilo Sveta Evrope o nasilju v ustanovah za mladoletne storilce kaznivih dejanj.

68. Glej Resolucijo Generalne skupščine ZN, A/C.3/69/L.24/Rev.1, odstavek 51.d.

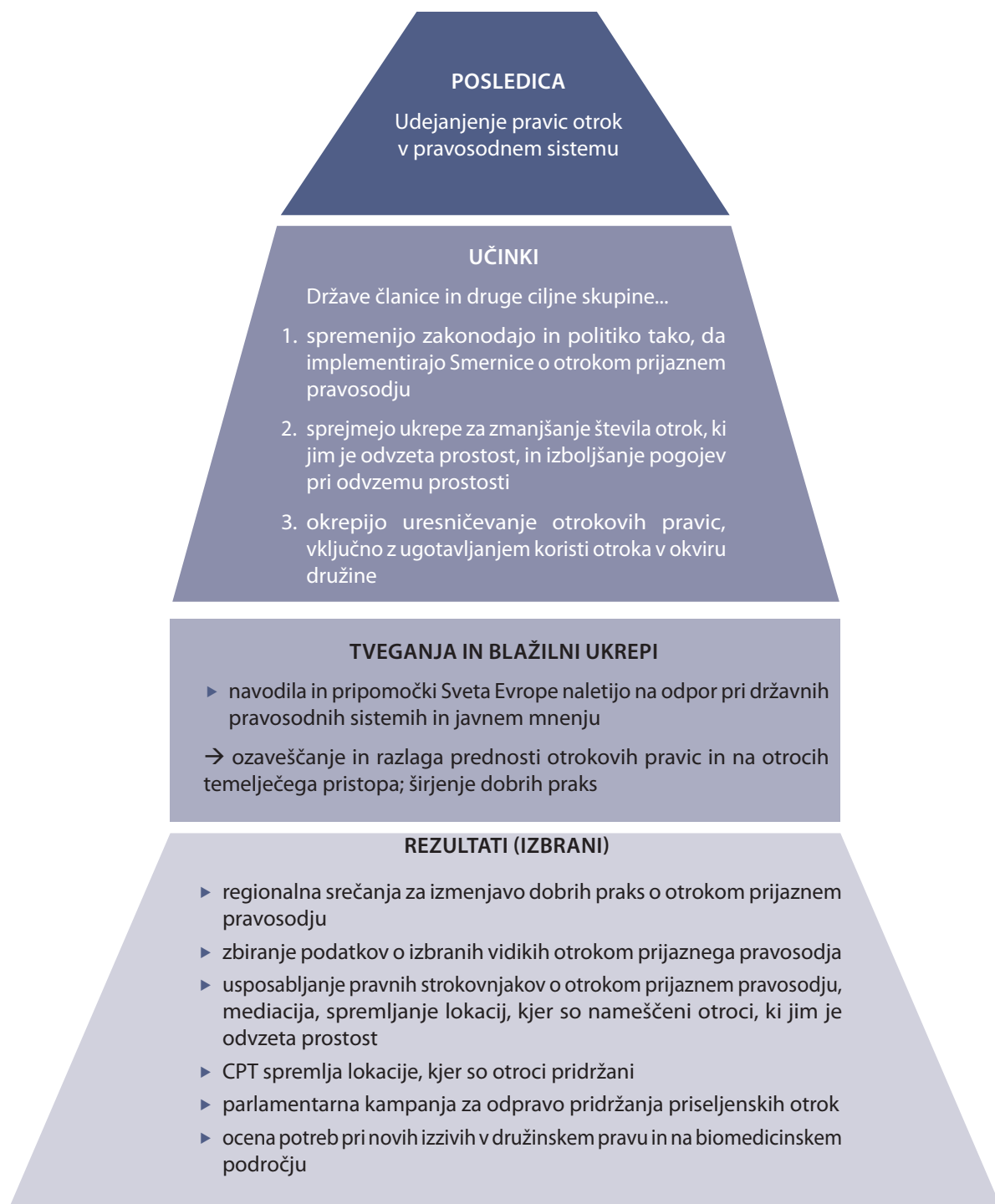
69. Priporočilo Rec(98)1.

70. Priporočilo CM/Rec(2006)19. Glej tudi Priporočilo št. R (98)8 o udeležbi otrok v družinskem in družbenem življenju.

71. Priporočilo CM/Rec(2015)4.

72. Glej Resolucijo parlamentarne skupščine 2049 (2015) "Socialne službe v Evropi: zakonodaja in praksa pri odvzemu otrok iz družin v državah članicah Sveta Evrope".

Prednostno področje 4: otrokom prijazno pravosodje za vse otroke

5. OTROKOVE PRAVICE V DIGITALNEM OKOLJU

56. Nove informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) vplivajo na izvajanje številnih temeljnih pravic otrok, ki jih zagotavljajo Konvencija ZN o otrokovih pravicah, Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in Evropska socialna listina. V skladu s priporočili, ki jih je izdal Odbor ZN za otrokove pravice, morajo imeti vsi otroci možnost varnega dostopanja do IKT in digitalnih medijev in biti usposobljeni za sodelovanje, izražanje, iskanje informacij in izvajanje pravic, ki jih vsebujejo Konvencija ZN o otrokovih pravicah in njeni izbirni protokoli, brez kakršne koli diskriminacije.⁷³

57. Digitalni svet ponuja otrokom brezmejne možnosti učenja in povezovanja, pa tudi stvarne izzive, ki jih morajo države članice celostno reševati v skladu s Strategijo Sveta Evrope za upravljanje s spletom 2016–2021.⁷⁴ Svet Evrope bo države članice usmerjal in podpiral pri zagotavljanju sodelovanja, zaščite in pravic otrok v digitalnem okolju.

5.1. Sodelovanje otrok v digitalnem okolju

---

58. Svet Evrope bo spodbujal in ščitil pravice otrok do nediskriminacije, dostopa do informacij, svobode izražanja in sodelovanja v digitalnem okolju v sodelovanju z drugimi zainteresiranimi stranmi, ki delujejo na tem področju.⁷⁵ Vzpostavljeni in razširjeni bodo spletni programi za pametne telefone, tablice in druge komunikacijske pripomočke za usposobitev otrok, staršev in pedagogov za polno in varno izrabo možnosti IKT in digitalnih medijev. Posebna pozornost bo namenjena usposabljanju otrok v ranljivem položaju, na primer invalidnih otrok. Na osnovi Priporočila o politiki za podporo pozitivnemu starševstvu in drugih ustreznih standardov bodo pripravljene smernice na podlagi starševstva, slonečega na pravicah v digitalni dobi. Napotki državam članicam bodo pripravljene na temelju celostnega pristopa k otrokovim pravicam v digitalnem okolju.

5.2. Varstvo otrok v digitalnem okolju

---

59. Konvencije Sveta Evrope so trdna podlaga za zaščito otrok pred morebitnimi tveganji glede njihove varnosti in zasebnosti v digitalnem okolju. Svet Evrope bo spodbujal, spremljal in podpiral izvajanje Konvencije Sveta Evrope o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo, Konvencije o kibernetiski kriminaliteti in njenih dodatnih protokolov ter Konvencije o varstvu posameznikov glede na avtomatsko obdelavo osebnih podatkov, Konvencije o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima, Konvencije o ukrepanju proti trgovini z ljudmi in ustreznih priporočil Odbora ministrov.⁷⁶

5.3. Skrb za otroke v digitalnem okolju

---

60. Informacijska in komunikacijska tehnologija ter digitalni mediji so pravici otrok do izobraževanja dodali novo razsežnost. Za spodbujanje ustvarjalne, kritične in varne rabe spleta bo Svet Evrope začel vseevropski projekt o izobraževanju za digitalno državljanstvo, pri tem pa se bo opiral na dosežke programa o izobraževanju za demokratično državljanstvo in človekove pravice in na izsledke projekta o usposobljenosti za demokratično kulturo. Na podlagi posvetovanja z več zainteresiranimi stranmi in izmenjave dobrih praks bodo oblikovane politične smernice in sklop opisnih značilnosti za usposobljenost za digitalno državljanstvo ter jih dali na voljo državam članicam za uporabo v šolskem okolju.

61. Splet in družbeni mediji se veliko uporabljajo za spodbujanje sovražnega govora, radikalizacije in terorizma med mladimi. V odgovor bo Svet Evrope še naprej izvajal kampanjo "Brez sovražnega govora" in vlagal v sklop ukrepov na izobraževalnem področju in na spletu, ki je določen v Načrtu ukrepanja "Boj proti nasilnemu ekstremizmu in radikalizaciji, ki vodi k terorizmu", ki ga je 19. maja 2015 sprejel Odbor ministrov.⁷⁷

73. Odbor ZN za otrokove pravice, poročilo z dne splošne razprave 2014 "Digitalni mediji in otrokove pravice", maj 2015.

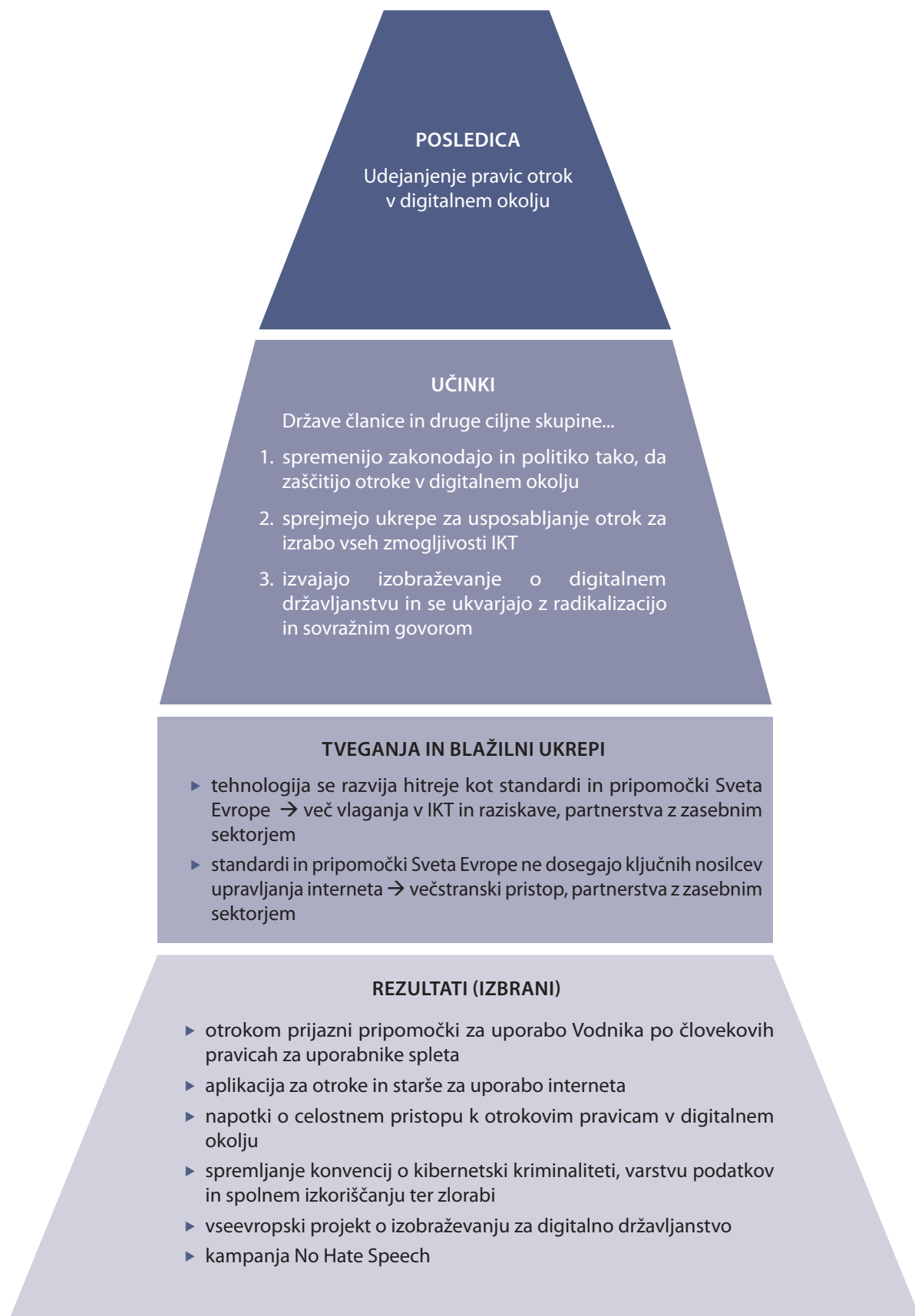
74. Zdaj to obravnava Odbor ministrov.

75. Glej Priporočilo CM/Rec(2014)6 o vodniku po človekovih pravicah za uporabnike spleta.

76. Glej na primer Priporočilo CM/Rec (2009)5 o ukrepih za zaščito otrok pred škodljivo vsebino in vedenjem ter spodbujanje njihove aktivne udeležbe v novem informacijskem in komunikacijskem okolju.

77. Zaključno Priporočilo CM(2015)74.

Prednostno področje 5: otrokove pravice v digitalnem okolju

IV. Izvajanje strategije

62. Svet Evrope namerava to strategijo izvajati tako, da bo še naprej pozornost namenjal upoštevanju obstoječih standardov, partnerstvom, komunikaciji in ocenjevanju.

1. NAJ STANDARDI KORISTIJO OTROKOM

63. Da bi cilji, določeni v tej strategiji, za otroke veljali tudi v resnici, bo Svet Evrope svoja sredstva namenil za uresničevanje obstoječih standardov. Bolj si bo prizadeval za dejavnosti sodelovanja, kadar bo potrebo po tem izrazila država članica in ko bodo na voljo sredstva, na primer s prostovoljnimi prispevki držav članic ali skupnimi programi. Vprašanja otrokovih pravic bodo vključena v ustrezne projekte sodelovanja in v dejavnosti drugih sektorjev Sveta Evrope.

64. Na podlagi dosežkov prejšnje strategije bo Svet Evrope pri spremljanju konvencij po temah in državah še naprej obravnaval otrokove pravice. Poudarek bo na preglednosti in podpori državam članicam pri nadaljnjem izvajanju na podlagi izsledkov mehanizmov za spremljanje v zvezi z otrokovimi pravicami. To bomo med drugim dosegli z bolj sistematičnim sodelovanjem z Odborom ZN za otrokove pravice.

65. Ker obstaja veliko posodobljenih pravnih standardov Sveta Evrope o otrokovih pravicah, bo pri oblikovanju vseh novih standardov potrebna temeljita presoja potreb in izvedljivosti. Otrokove pravice bodo še naprej vključene v vse ustrezne nove konvencije in priporočila, ki jih bo oblikoval Svet Evrope.

2. VKLJUČEVANJE VSEH RELEVANTNIH DELEŽNIKOV

66. Izvajanje te strategije je odvisno od mnogih akterjev: držav članic, mednarodnih organizacij, civilne družbe, varuhov otrokovih pravic, akademskih mrež, zasebnega sektorja in otrok.

67. Izvajanje te strategije bo vodil in ocenjeval začasni odbor o otrokovih pravicah, ki bo odgovoren Odboru ministrov Sveta Evrope. Odbor bodo sestavljali predstavniki vseh 47 držav članic Sveta Evrope in druge ustrezne zainteresirane strani.⁷⁸

68. Na podlagi skupne izjave generalnega sekretarja Sveta Evrope in izvršnega direktorja UNICEF iz leta 2007 si obe organizaciji prizadevata za nadaljnjo krepitev sodelovanja za največjo povezanost njunih programov, tudi s povečanim sodelovanjem in raziskovanjem morebitnega regionalnega sodelovanja na ključnih prednostnih področjih oziroma sodelovanjem na ravni držav. Drugi dragoceni partnerji na tem področju so posebni predstavniki generalnega sekretarja ZN za nasilje nad otroki, posebni poročevalci ZN o prodaji otrok, otroški prostituciji in posnetkov spolnih zlorab otrok, Urad visokega predstavnika ZN za človekove pravice in Urad visokega komisarja ZN za begunce (UNHCR).

69. Cilj Sveta Evrope je, da s prednostnimi nalogami, določenimi v tej strategiji, ter s posebnimi izkušnjami in sposobnostmi pripomore k ratifikaciji in izvajanju izbirnih protokolov h Konvenciji o otrokovih pravicah glede prodaje otrok, otroške prostitucije in posnetkov spolnih zlorab otrok ter o postopku komuniciranja, pa tudi k izvajanju Agende ZN za trajnostni razvoj do leta 2030.⁷⁹

70. Poleg tega bo Svet Evrope še naprej tesno sodeloval z Evropsko unijo, zlasti z Evropsko komisijo in Agencijo za temeljne pravice, ki sta ključni partnerici pri spodbujanju upoštevanja standardov Sveta Evrope. Preučil bo možnosti za nadaljnjo krepitev tega sodelovanja. Svet Evrope bo še naprej sodeloval tudi s Svetom baltskih držav (CBSS) in Mednarodno organizacijo za frankofonijo (OIF).

71. Pomembni partnerji Sveta Evrope pri izvajanju so varuhi otrokovih pravic in njihova evropska mreža (ENOC), pa tudi mednarodne in državne NVO. Še naprej se bodo iskali načini za povečanje preglednosti in učinkovitosti sodelovanja s civilno družbo.

72. Parlamentarna skupščina Sveta Evrope, Kongres lokalnih in regionalnih organov, Konferenca mednarodnih NVO Sveta Evrope in komisar Sveta Evrope za človekove pravice bodo temeljni partnerji pri doseganju ciljev strategije, pri čemer bodo imeli lastna pooblastila in prednostne naloge. Poleg tega bodo imeli pri izvajanju te strategije pomembno vlogo vsi ustrezni nadzorni in strokovni odbori ter organi za spremljanje. Razvojna

⁷⁸ Pristojnosti in naloge tega odbora bodo skupaj s to strategijo predstavili Odboru ministrov, ki jih mora potrditi.

⁷⁹ UNGA A/Res/70/1, 25. september 2015: Spremenimo svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030.

banka Sveta Evrope lahko državam članicam odobri posojila za sofinanciranje infrastrukturnih projektov, ki so v korist otrokom.

73. Delo Sveta Evrope v zvezi z otrokovimi pravicami bo še naprej usklajeval oddelek za otrokove pravice pri generalnem direktoratu za demokracijo. Izvajanje te naloge bo olajšala medsekretariatska projektna skupina za otrokove pravice.

3. KOMUNICIRANJE O OTROKOVIH PRAVICAH

74. Ozaveščanje otrok, staršev, strokovnjakov in oblikovalcev politike o otrokovih pravicah je izredno zahtevna naloga, ki jo je Svet Evrope odločen izpolniti skupaj z državami članicami. Več prizadevanj bo vloženo v spletna in avdiovizualna orodja za komuniciranje, pa tudi v nadaljnjo nadgradnjo spletne strani www.coe.int/children, v evropsko vozlišče s preglednimi, dostopnimi in najnovejšimi informacijami o otrokovih pravicah.

4. VREDNOTENJE IZVAJANJA

75. Napredek te šestletne strategije se bo ocenjeval v primerjavi s cilji glede na pričakovane posledice, učinke in rezultate za vsako prednostno področje na podlagi zbirke kazalnikov. Vmesno vrednotenje z možnostjo prilagoditev bo izvedeno po treh letih pod vodstvom držav članic in drugih ustreznih zainteresiranih strani. Pri ocenjevanju in prilagajanju te strategije si bo Sekretariat prizadeval ustrezno vključiti stališča otrok. Poleg tega bo Sekretariat vsaki dve leti poročal Odboru ministrov o izvajanju te strategije.

Od začetka izvajanja programa «Gradimo Evropo za otroke in z njimi» v Monaku leta 2006 je Svet Evrope izvajal strategije v različnih političnih ciklih za vodenje dela na področju krepitve varstva otrokovih pravic v Evropi. Ta dokument, ki ga je sprejel Odbor ministrov Sveta Evrope, vsebuje besedilo Strategije za otrokove pravice, ki bo izvedena v obdobju 2016–2021. Zajema prednostna področja, ki vsem otrokom zagotavljajo pravice na področju enakih možnosti, sodelovanja, življenja brez nasilja, otrokom prijaznega pravosodja in pravice v digitalnem okolju.

www.coe.int

Svet Evrope je vodilna organizacija za človekove pravice na tej celini. Sestavlja ga 47 držav članic, od katerih je 28 članic Evropske unije. Vse države članice Sveta Evrope so podpisale Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pogodbo, namenjeno varstvu človekovih pravic, demokracije in vladavine prava. Izvajanje konvencije v državah članicah nadzoruje Evropsko sodišče za človekove pravice.